

مطالعه و طرح معماری خانه کودک در کاشان مبتنی بر پرورش خلاقیت کودک (برای کودکان ۴ تا ۷ سال)

حمیدرضا فرشچی^۱، زهره غلامی^۲

۱- استادیار دانشکده معماری و هنر، دانشگاه کاشان

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری

farnazgh20@yahoo.com

چکیده

در شهرهای کنونی کمتر فضای امن و مناسبی برای فعالیت‌های کودکان یافت می‌شود. کودک امروز به دلیل عدم امنیت محیط شهری در اتاق کوچک خود در انبوهی از آپارتمان‌ها محبوس شده است و دیگر از آن جنب‌و-جوش و هیاهو جهت شناخت و کسب تجربه در محیط خارج از خانه خبری نیست. درحالی که او فضایی می‌خواهد که بتواند خلا حضور طبیعت را در زندگی‌اش پر کند، مکانی که زمینه مناسب برای پرورش و رشد استعدادهایش را ایجاد کند. "مهد کودک" فضایی مختص کودکان می‌باشد، در گذشته مهد کودک‌ها صرفاً جهت نگهداری کودکان بوده‌اند، اما این فضاها در دنیای امروزه دارای وظایفی جدید می‌باشند. مهدکودک‌ها برای سالیان متمادی است که ساختمان‌هایی بی‌رنگ، یکنواخت و صرفاً عملکردگرا بودند و باید این نکته را متذکر شد که صرفاً استفاده از رنگ‌های شاد درخانه‌های تغییر کاربری یافته به مهدکودک نمی‌تواند فضایی مناسب برای کودکان باشد. بلکه در طراحی فضای معمارانه، آن فضا باید متناسب با سن، سلیقه و شرایط جسمی و روحی استفاده‌کنندگان باشد. در این پژوهش تلاش بر این بوده است تا فضایی صرفاً برای کودکان به نام "خانه کودک" و با تأکید بر بهره‌گیری از قابلیت‌های محیطی و آموزشی موثر بر ذهن و رفتار کودکان و رویکردی جهت ارتقاء و شکوفایی خلاقیت و ایجاد انگیزه بازی در آنان با تدابیر معمارانه است. طراحی خانه کودک برای گروه سنی ۴ تا ۷ سال در نظر گرفته شده است و سعی بر تلفیق معماری و طبیعت در ایجاد فضاهای انعطاف‌پذیر و متنوع می‌باشد. فضاهای طراحی شده در خانه کودک بر اساس مطالعات و نیازهای کودکان و عوامل موثر بر رشد خلاقیت در کودکان می‌باشد. روش تحقیق این پژوهش شامل مرور و مطالعه منابع کتابخانه‌ای، مشاهده و بررسی نمونه‌های موجود و مرتبط با موضوع می‌باشد. در نهایت مشخص گردید استفاده از فرم‌های سیال و پویا در ساختمان، پیش‌بینی فضای باز برای کودکان، کاربرد فضاهای متناسب با مقیاس ذهنی و روانی کودکان از همه مهم‌تر استفاده از عوامل طبیعی در طراحی و بهره‌گیری از گیاهان و آب می‌تواند تأثیر بسزایی در مناسب‌سازی طراحی خانه کودک داشته باشند.

واژگان کلیدی: کودک، خلاقیت، معماری، خانه کودک.

۱- مقدمه

توجه به کودکان به عنوان یکی از آسیب‌پذیرترین اقشار جامعه، در واقع بر رشد و پرورش انسان‌های آینده تأکید دارد. زیرا کودکان، عامل پیوند نسل‌های گذشته و آینده درهرجامعه محسوب میشوند و عامل انتقال سنت‌ها، فرهنگ‌ها، اعتقادات، باورها و پیشینه‌های هویت بخش هستند. از دیگر سو، دوران کودکی بهترین زمینه را برای تعالی شخصیتی، تربیتی و میل بیشتر به زندگی جمعی فراهم می‌سازد؛ بنابراین توجه به ایجاد محیطی مناسب برای رشد کودک و آشنایی با نیازها و سرشت فطری او زمینه ساز رشد درست شخصیتی و تربیتی وی به عنوان نسل سالم فردا، خواهد بود، همچنین لازم به ذکر است نیاز به بازی برای کودک از نیازهای اساسی هست چرا که بازی باعث سلامتی جسمی و روانی کودکان می‌شود؛ وجود فضایی برای کودک